

Spis treści

Wstęp	17
Wykaz ważniejszych skrótów	19
CZĘŚĆ I. OGÓLNE WIADOMOŚCI O PRAWIE	21
Rozdział 1. Elementy prawoznawstwa	23
§ 1. Istota prawa i jego funkcje	23
1. Pojęcie prawa	23
2. Funkcje prawa	23
3. Istota normy prawnej – norma prawa a inne normy	24
4. Budowa normy prawnej i rodzaje norm prawnych	25
1) Budowa normy prawnej	25
2) Normy generalne i indywidualne	26
3) Normy abstrakcyjne i konkretne	27
4) Normy abstrakcyjno-generalne i indywidualno-konkretne	27
5) Normy imperatywne i dyspozytywne	28
6) Domniemania prawne	28
5. Rodzaje przepisów prawnych	29
1) Przepisy blankietowe i odsyłające	29
2) Definicje legalne	30
§ 2. Tworzenie i obowiązywanie prawa	33
1. Pojęcie obowiązywania prawa	33
2. Obowiązywanie normy prawnej w czasie	33
3. Obowiązywanie prawa w przestrzeni	34
4. Reguły kolizyjne	35
5. Tworzenie prawa	36
§ 3. Budowa aktu normatywnego	39
§ 4. Stosowanie prawa	40
1. Pojęcie stosowania prawa	40
2. Luki w prawie	41
3. Typy stosowania prawa	44
4. Pojęcie i rodzaje wykładni	45
1) Wykładnia językowa	45
2) Wykładnia systemowa	47

3) Wykładnia funkcjonalna.....	48
4) Inne rodzaje wykładni.....	49
§ 5. System prawa.....	51
1. Pojęcie systemu prawa.....	51
2. Podziały systemu prawa.....	51
1) Prawo publiczne i prywatne.....	51
2) Prawo materialne, procesowe i ustrojowe.....	53
3) Gałęzie prawa.....	54
§ 6. Państwo prawa – praworządność formalna i materialna.....	56
Rozdział 2. Źródła prawa.....	57
§ 1. Pojęcie źródła prawa.....	57
§ 2. Rodzaje źródeł prawa.....	60
1. Uwagi wstępne.....	60
2. Konstytucja.....	61
3. Ustawy.....	64
4. Rozporządzenia z mocą ustawy (tylko w wyjątkowych sytuacjach).....	67
5. Ratyfikowane umowy międzynarodowe.....	68
6. Rozporządzenia.....	70
7. Akty prawa miejscowego.....	71
§ 3. Akty prawa wewnętrznego.....	73
§ 4. Prawo Unii Europejskiej w krajowym porządku prawnym.....	74
1. Unia Europejska – podstawowe wiadomości.....	74
2. Pojęcie prawa Unii Europejskiej.....	75
3. Źródła prawa Unii Europejskiej.....	76
1) Prawo pierwotne.....	77
2) Prawo wtórne (pochodne).....	83
2.1. Akty o charakterze ustawodawczym, delegowanym i wykonawczym.....	83
2.2. Akty wydawane na podstawie traktatów przez instytucje UE.....	84
4. Instytucje Unii Europejskiej.....	88
§ 5. Prawo międzynarodowe w krajowym porządku prawnym.....	94
1. Pojęcie prawa międzynarodowego i specyfika prawa międzynarodowego.....	94
2. Pojęcie i rodzaje źródeł prawa międzynarodowego.....	98
CZĘŚĆ II. PRAWO PUBLICZNE.....	107
Rozdział 3. Ogólna charakterystyka prawa publicznego.....	109
Rozdział 4. Prawo konstytucyjne.....	113
§ 1. Przedmiot, źródła i specyfikacja prawa konstytucyjnego.....	113
§ 2. Zasady konstytucyjne – ogólna charakterystyka.....	116
§ 3. Zasada demokratycznego państwa prawnego i zasada zwierzchnictwa narodu.....	118

§ 4. Status prawny jednostki i gwarancje praw i wolności	121
1. Pojęcia, zakres praw i wolności jednostki	121
2. Prawa i wolności osobiste	123
3. Prawa i wolności polityczne	124
4. Prawa i wolności ekonomiczne, socjalne i kulturalne	125
5. Ograniczenie i ochrona wolności i praw	125
6. Podstawowe obowiązki jednostki	126
§ 5. Zasada podziału władz i jej realizacja w RP	127
§ 6. Charakterystyka organów władzy w RP	129
1. Organy władzy ustawodawczej – Sejm i Senat	129
2. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	133
3. Rada Ministrów i administracja rządowa	134
4. Sądy i trybunały	136
5. Organy kontroli państwowej i ochrony prawa	141
§ 7. Finanse publiczne	144
Rozdział 5. Prawo administracyjne	146
§ 1. Przedmiot i specyficzne cechy prawa administracyjnego	146
§ 2. Podmioty administracji publicznej	151
1. Organy administracji publicznej	151
2. Samorządy	153
3. Organy administrujące	155
§ 3. Formy działania administracji publicznej	156
1. Pojęcie i klasyfikacja form działania administracji	156
2. Akty normatywne administracji	156
3. Dwustronne i wielostronne działania administracji	159
4. Działania faktyczne administracji	161
§ 4. Postępowanie administracyjne	162
1. Postępowanie administracyjne ogólne	162
2. Postępowanie egzekucyjne w administracji	169
Rozdział 6. Prawo karne	172
§ 1. Przedmiot i specyficzne cechy prawa karnego	172
§ 2. Przestępstwo i odpowiedzialność karna	175
1. Pojęcie przestępstwa	175
2. Kary i środki karne	179
§ 3. Charakterystyka przestępstw gospodarczych	181
§ 4. Wykroczenia i ich karalność	185
Rozdział 7. Ogólna charakterystyka gałęzi prawa procesowego	187
§ 1. Pojęcie i zasady procesowe	187
§ 2. Postępowanie karne (proces karny) i w sprawach o wykluczenie	191

§ 3. Postępowanie cywilne (proces cywilny).....	194
§ 4. Postępowanie przed sądami administracyjnymi	196
§ 5. Rozstrzyganie sporów między przedsiębiorcami.....	199
CZEŚĆ III. PRAWO PRYWATNE	207
Rozdział 8. Ogólna charakterystyka prawa prywatnego	209
Rozdział 9. Część ogólna prawa cywilnego.....	216
§ 1. Zasady prawa cywilnego.....	216
§ 2. Podmioty prawa cywilnego.....	218
1. Uwagi wstępne.....	218
2. Osoby fizyczne.....	218
1) Uwagi ogólne	218
2) Zdolność do czynności prawnych osób fizycznych	219
3) Dobra osobiste osoby fizycznej i ich ochrona.....	221
4) Ustanie zdolności prawnej osoby fizycznej	223
3. Osoby prawne	224
1) Pojęcie osób prawnych.....	224
2) Sposoby utworzenia i rodzaje osób prawnych.....	225
3) Organizacja (struktura) osób prawnych i oznaczenie osób prawnych oraz ich dobra osobiste	228
4) Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych osób prawnych....	229
5) Ustanie osoby prawnej	230
4. Ułomne (niepełne) osoby prawne.....	231
5. Konsument i przedsiębiorca jako podmioty uczestniczące w obrocie go- spodarczym	233
§ 3. Przedsiębiorstwo	235
§ 4. Firma	237
§ 5. Przedstawicielstwo i pełnomocnictwo	241
§ 6. Prokura.....	245
§ 7. Prawo podmiotowe	249
§ 8. Zdarzenia i czynności cywilnoprawne.....	253
1. Zdarzenia cywilnoprawne.....	253
2. Pojęcie i klasyfikacja czynności prawnych.....	255
3. Oświadczenia woli i ich rodzaje	257
4. Składanie i odwoływanie oświadczeń woli	259
5. Treść czynności prawnej.....	261
6. Warunek i termin jako dodatkowe (podmiotowo istotne) składniki treści czynności prawnej.....	264
7. Forma czynności prawnych	265
8. Sposoby zawarcia umowy	268

9. Wady oświadczenia woli	272
10. Negatywne skutki (sankcje) wadliwości czynności prawnych.....	277
§ 9. Przedawnienie roszczeń	279
Rozdział 10. Prawo rzeczowe	282
§ 1. Pojęcie praw rzeczowych.....	282
§ 2. Przedmioty praw rzeczowych	283
§ 3. Posiadanie	285
§ 4. Własność	287
1. Pojęcie, treść i wykonywanie własności.....	287
2. Współwłasność	289
3. Ochrona własności.....	291
§ 5. Użytkowanie wieczyste	292
§ 6. Ograniczone prawa rzeczowe	293
1. Ogólna charakterystyka ograniczonych praw rzeczowych.....	293
2. Użytkowanie	294
3. Służebności	295
4. Prawa rzeczowe zastawnicze (zastaw i hipoteka)	296
5. Spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu	299
§ 7. Księgi wieczyste	299
Rozdział 11. Zobowiązania	301
§ 1. Zobowiązania – część ogólna	301
1. Istota i struktura stosunku zobowiązaniowego	301
2. Dług a odpowiedzialność. Rodzaje odpowiedzialności.....	304
3. Powstanie zobowiązań.....	305
4. Ogólna charakterystyka umów jako źródeł zobowiązań	306
5. Wzorce kontraktowe (ogólne warunki, wzory, regulaminy)	314
6. Zasada swobody umów i jej ograniczenia	316
7. Wykonanie zobowiązań	318
§ 2. Odpowiedzialność odszkodowawcza.....	324
1. Pojęcie, ogólne przesłanki i rodzaje odpowiedzialności odszkodowawczej	324
2. Szkoda, jej rodzaje i sposoby naprawienia	327
3. Związek przyczynowy jako przesłanka odpowiedzialności odszkodowaw-	
czej	330
4. Zasady odpowiedzialności odszkodowawczej	331
§ 3. Odpowiedzialność z tytułu czynów niedozwolonych.....	333
1. Uwagi wprowadzające.....	333
2. Poszczególne czyny niedozwolone.....	334
1) Odpowiedzialność za własne czyny	334
2) Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu władzy	
publicznej	338

3) Odpowiedzialność za cudze czyny.....	339
4) Odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez zwierzęta i rzeczy	341
5) Odpowiedzialność za użycie elementarnych sił przyrody	343
3. Naprawienie majątkowej szkody na osobie.....	345
4. Naprawienie niemajątkowej szkody na osobie (krzywdy)	347
5. Współodpowiedzialność kilku osób za tę samą szkodę.....	349
6. Zwięzłe uwagi na temat zbiegu oraz przedawnienia roszczeń	350
§ 4. Odpowiedzialność za szkodę wynikłą z nieprawidłowego wykonania zobowiązania (odpowiedzialność kontraktowa).....	351
1. Ogólna charakterystyka i przesłanki odpowiedzialności kontraktowej.....	351
2. Okoliczności obciążające dłużnika	353
1) Uwagi ogólne	353
2) Reguła wynikająca z art. 472 k.c. (model podstawowy).....	354
3) Umowne kształtowanie kręgu okoliczności obciążających dłużnika	356
3. Ustalenie rozmiarów szkody i wysokości odszkodowania.....	357
4. Kara umowna.....	359
5. Umowne prawo odstąpienia. Dodatkowe zastrzeżenia umowne.....	361
6. Umowa przedwstępna. Zadatek.....	362
1) Umowa przedwstępna – treść.....	362
2) Umowa przedwstępna – skutki	363
3) Zadatek.....	364
Rozdział 12. Charakterystyka wybranych umów zobowiązaniowych.....	365
§ 1. Umowa sprzedaży	365
1. Definicja i ogólna charakterystyka	365
2. Przeniesienie własności towaru	365
3. Zapłata ceny i odebranie towaru.....	367
4. Wydanie towaru	367
5. Odpowiedzialność za wady towaru przy sprzedaży	369
1) Odpowiedzialność sprzedającego za wady towaru – rodzaje	369
2) Przesłanki odpowiedzialności z tytułu rękojmi.....	370
3) Termin odpowiedzialność z tytułu rękojmi	371
4) Uprawnienia z tytułu rękojmi.....	372
5) Warunki wykonywania uprawnień z tytułu rękojmi	373
6) Odszkodowanie przy rękojmi.....	374
6. Gwarancja jakości.....	375
§ 2. Sprzedaż konsumencka	376
1. Pojęcie umowy sprzedaży konsumenckiej (strony, treść, przedmiot)	376
2. Niezgodność towaru z umową jako podstawowa przesłanka powstania odpowiedzialności sprzedawcy	379
1) Przesłanki odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu gwarancji ustawowej	379
2) Interpretacja pojęcia „niezgodność towaru z umową”	380

3. Uprawnienia konsumenta (obowiązki sprzedawcy) w razie stwierdzenia niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową.....	382
4. Pojęcie umowy adhezyjnej i wzorce umowne.....	385
5. Niedozwolone postanowienia umowne (klauzule abuzywne).....	387
§ 3. Umowa zlecenia (art. 734–751 k.c.).....	389
§ 4. Umowa o dzieło (art. 627–646 k.c.).....	391
§ 5. Umowy o korzystanie z cudzych rzeczy.....	393
1. Umowa najmu.....	393
1) Ujęcie ogólne.....	393
2) Najem lokali (art. 680–692 k.c.).....	396
2. Umowa dzierżawy. Krótka charakterystyka.....	397
3. Umowa użyczenia.....	398
§ 6. Umowa pożyczki.....	398
§ 7. Umowa leasingu.....	399
1. Charakterystyka ogólna i rodzaje leasingu.....	399
2. Umowa leasingu w polskim prawie cywilnym.....	400
3. Treść stosunku prawnego.....	401
§ 8. Umowa franczyzy.....	403
1. Charakterystyka ogólna i rodzaje franczyzy.....	403
2. Uzasadnienie gospodarcze korzystania z systemów franczyzowych.....	403
3. Kluczowe elementy treści umowy franczyzy.....	405
4. <i>Know-how</i>	406
CZĘŚĆ IV. PRAWO GOSPODARCZE.....	407
Rozdział 13. Ogólna charakterystyka prawa gospodarczego.....	409
Rozdział 14. Prywatne prawo gospodarcze.....	414
§ 1. Pojęcie i rodzaje spółek.....	414
§ 2. Spółka cywilna.....	416
1. Uwagi wprowadzające.....	416
2. Powstanie spółki.....	416
3. Majątek i zobowiązania spółki. Udział w zyskach i stratach.....	418
4. Prowadzenie i reprezentacja spółki.....	418
5. Wystąpienie wspólnika i rozwiązanie spółki.....	419
§ 3. Osobowe spółki handlowe.....	420
§ 4. Spółka jawna.....	421
1. Uwagi wprowadzające.....	421
2. Powstanie spółki.....	422
3. Odpowiedzialność za zobowiązania.....	423
4. Majątek spółki, wkład do spółki i udział kapitałowy.....	424
5. Reprezentowanie i prowadzenie spółki.....	425
6. Wystąpienie wspólnika i rozwiązanie spółki.....	426

§ 5. Spółka partnerska.....	427
1. Uwagi wprowadzające.....	427
2. Powstanie spółki.....	428
3. Odpowiedzialność za zobowiązania.....	429
4. Reprezentowanie spółki.....	430
5. Wystąpienie wspólnika i rozwiązanie spółki.....	430
§ 6. Spółka komandytowa.....	431
1. Definicja i powstanie spółki.....	431
2. Odpowiedzialność za zobowiązania.....	434
3. Majątek, wkłady, udział kapitałowy, udział w zysku.....	435
4. Reprezentacja i stosunki wewnętrzne.....	436
5. Wystąpienie wspólnika i rozwiązanie spółki.....	437
§ 7. Spółka komandytowo-akcyjna.....	438
1. Zawiązanie spółki komandytowo-akcyjnej.....	438
2. Odpowiedzialność za zobowiązania spółki.....	438
3. Statut spółki, założyciele i firma spółki.....	440
4. Zawiązanie i zgłoszenie spółki do rejestru.....	441
5. Majątek spółki, wkłady wspólników, kapitał zakładowy, udział w zyskach.....	442
6. Reprezentacja i prowadzenie spółki.....	443
7. Sprawowanie kontroli.....	444
8. Walne zgromadzenie.....	445
9. Wystąpienie wspólnika, rozwiązanie i likwidacja spółki.....	446
§ 8. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.....	447
1. Pojęcie.....	447
2. Powstanie spółki.....	449
1) Umowa spółki, jej forma i podstawowa treść.....	449
2) Etapy powstania spółki.....	451
3. Majątek spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i wkłady do spółki.....	452
4. Organy spółki i reprezentacja spółki.....	453
1) Zagadnienia ogólne.....	453
2) Zarząd spółki.....	454
3) Reprezentacja spółki.....	455
4) Rada nadzorcza spółki i komisja rewizyjna.....	456
5) Zgromadzenie wspólników.....	457
6) Zaskarżanie uchwał zgromadzenia wspólników.....	459
5. Prawa i obowiązki wspólnika spółki z o.o.....	461
1) Ustalenia wstępne.....	461
2) Uprawnienia korporacyjne.....	461
3) Uprawnienia czysto majątkowe.....	463
4) Obowiązki wspólnika.....	464
6. Rozwiązanie i likwidacja spółki z o.o.....	465

§ 9. Spółka akcyjna.....	467
1. Źródła prawa	467
2. Charakter prawny spółki akcyjnej.....	468
3. Powstanie spółki akcyjnej	469
1) Uwagi ogólne.....	469
2) Zawiazanie spółki	469
3) Wniesienie przez akcjonariuszy wkładów	473
4) Powołanie zarządu i rady nadzorczej spółki.....	474
5) Wpis spółki do Rejestru.....	474
4. Kapitał zakładowy spółki akcyjnej	475
1) Zagadnienia ogólne.....	475
2) Pokrycie kapitału zakładowego. Wkłady do spółki.....	476
3) Odpowiedzialność akcjonariusza z tytułu wkładu.....	478
4) Sposoby podwyższenia kapitału.....	480
5) Kapitał docelowy i warunkowe podwyższenie kapitału zakładowego..	481
6) Tryb podwyższenia kapitału zakładowego	482
7) Obniżenie kapitału zakładowego.....	484
5. Akcje	485
1) Pojęcie i forma akcji	485
2) Rodzaje akcji	486
3) Akcje imienne i na okaziciela	487
4) Akcje uprzywilejowane i akcje zwykłe	487
6. Prawa i obowiązki akcjonariuszy	488
1) Zagadnienia ogólne.....	488
2) Prawa i obowiązki o charakterze korporacyjnym.....	489
3) Prawa i obowiązki o charakterze majątkowym	490
7. Organy spółki	492
1) Zagadnienia ogólne.....	492
2) Zarząd spółki	492
3) Reprezentacja spółki.....	493
4) Rada nadzorcza spółki	494
5) Walne zgromadzenie.....	494
6) Zaskarżanie uchwał walnego zgromadzenia	496
7. Rozwiązanie i likwidacja spółki.....	497
§ 10. Europejska spółka akcyjna.....	498
§ 11. Łączenie się spółek	499
1. Cele łączenia się spółek	499
2. Istota i tryby łączenia spółek.....	500
3. Dopłaty.....	501
4. Skutki połączenia	501
5. Zabezpieczenie wierzycieli	502
6. Łączenie się spółek kapitałowych.....	502

1) Etapy łączenia się spółek	502
2) Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych i spółki komandyto- wo-akcyjnej	506
3) Łączenie się z udziałem spółek osobowych	508
§ 12. Podział spółek	510
1. Istota podziału	510
2. Rodzaje podziałów	511
3. Skutki podziału	512
4. Odpowiedzialność za zobowiązania	516
5. Odpowiedzialność za szkody	516
§ 13. Przekształcenia spółek	517
1. Pojęcie instytucji przekształcania spółek. Ratio legis regulacji art. 551- -584 k.s.h.	517
2. Postępowanie przekształceniowe	521
3. Zasada tożsamości podmiotowej (ciągłości, kontynuacji)	529
4. Ochrona wierzycieli i współników spółki przekształcanej	531
§ 14. Krajowy Rejestr Sądowy	532
1. Ogólna charakterystyka Krajowego Rejestru Sądowego	532
2. Rodzaje wpisów w KRS	534
3. Domniemania związane z wpisem do KRS	535
4. Udzielanie informacji o podmiotach wpisanych w KRS	536
5. Wnioski o wpis w KRS i kognicja sądu rejestrowego	537
Rozdział 15. Prawo własności intelektualnej i przemysłowej	539
§ 1. Dobra niematerialne jako przedmiot ochrony prawnej	539
§ 2. Źródła prawa dotyczące ochrony dóbr niematerialnych	540
§ 3. Własność intelektualna	542
§ 4. Prawa autorskie i prawa pokrewne	543
1. Utwór	543
2. Zakres uprawnień do utworu	543
§ 5. Własność przemysłowa	545
1. Przedmiot ochrony	545
2. Uzyskanie ochrony i jej zakres	546
§ 6. Prawa z zakresu własności przemysłowej	548
1. Patent na wynalazek	548
2. Wzór użytkowy	553
3. Wzór przemysłowy	553
4. Znak towarowy	555
5. Oznaczenie geograficzne	556
6. Topografia układów scalonych	557
Rozdział 16. Publiczne prawo gospodarcze	558
§ 1. Pojęcie, zasady i źródła prawa gospodarczego publicznego	558
1. Pojęcie prawa gospodarczego publicznego	558

2. Zasady prawa gospodarczego publicznego	560
3. Źródła publicznego prawa gospodarczego	562
§ 2. Podmioty prawa gospodarczego publicznego.....	564
1. Organy władzy publicznej i samorząd gospodarczy.....	564
1) Organy ustawodawcze.....	564
2) Administracja gospodarcza	565
3) Samorząd gospodarczy i zawodowy	571
2. Przedsiębiorcy, inne podmioty, przedsiębiorstwo.....	575
1) Pojęcie przedsiębiorcy.....	575
2) Przedsiębiorca – osoba fizyczna – małoletni.....	576
3) Przedsiębiorca – osoba fizyczna – współnik spółki cywilnej	578
4) Przedsiębiorca – ułomna osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną	579
5) Przedsiębiorca – osoba prawna	581
3. Przedsiębiorcy zagraniczni	583
1) Osoba zagraniczna a przedsiębiorca zagraniczny	583
2) Oddziały i przedstawicielstwa przedsiębiorców zagranicznych	584
4. Mikroprzedsiębiorcy, mali i średni przedsiębiorcy	585
§ 3. Pojęcie przedsiębiorstwa.....	586
1. Przedsiębiorstwo w znaczeniu funkcjonalnym.....	587
2. Przedsiębiorstwo w znaczeniu podmiotowym.....	587
3. Przedsiębiorstwo w znaczeniu przedmiotowym.....	587
§ 4. Działalność gospodarcza i podstawowe obowiązki przedsiębiorców	589
1. Uwagi wstępne.....	589
2. Wyznaczniki pojęcia działalności gospodarczej.....	590
1) Działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż – przedmiot działalności gospodarczej	591
2) Działalność zawodowa.....	593
3) Zarobkowy charakter działalności (celem jest zysk)	594
4) Zorganizowany charakter działalności gospodarczej.....	596
5) Ciągłość działalności gospodarczej.....	597
§ 5. Działalność gospodarcza wolna – rejestrowana lub ewidencjonowana (osoby fizyczne).....	598
§ 6. Działalność gospodarcza regulowana	603
§ 7. Działalność wymagająca uzyskania koncesji, zezwolenia, licencji lub zgody	606
1. Koncesja	607
2. Zezwolenie.....	608
3. Licencja.....	610
4. Zgoda	612
5. Procedury uzyskania decyzji uprawniających	612

§ 8. Podstawowe obowiązki przedsiębiorcy	613
1. Obowiązek uzyskania wpisu w rejestrach i ewidencjach	613
2. Obowiązek uzyskania wpisu w rejestrach i ewidencjach specjalnych (REGON, NIP)	613
3. Obowiązki dotyczące oznaczenia	614
4. Obowiązki dotyczące sposobu dokonywania transakcji pieniężnych.....	615
5. Obowiązek posiadania odpowiednich uprawnień zawodowych.....	616
§ 9. Zarząd mieniem publicznym.....	616
1. Pojęcie mienia publicznego.....	616
2. Kategorie mienia publicznego – mienie wykorzystywane w działalności gospodarczej.....	617
3. Podmioty zarządu mieniem publicznym.....	618
1) Skarb Państwa.....	619
2) Gmina, powiat, województwo jako podmioty mienia publicznego	620
4. Działalność gospodarcza samorządu terytorialnego	621
5. Prywatyzacja podmiotów państwowych i komunalnych	622
6. Zamówienia publiczne jako przykład zarządu mieniem publicznym	624
§ 10. Funkcje państwa w gospodarce	627
1. Planowanie gospodarcze	627
2. Policja gospodarcza.....	628
3. Reglamentacja działalności gospodarczej.....	630
4. Regulacja.....	632
5. Kontrola i nadzór.....	634
§ 11. Pomoc publiczna dla przedsiębiorców.....	635
1. Istota pomocy publicznej w gospodarce rynkowej.....	635
2. Przykładowe rodzaje pomocy	637
Literatura.....	638
Wykaz ważniejszych aktów prawnych	647
Słowniczek terminów i zwrotów łacińskich	649
Spis rysunków i tabel.....	654

Wstęp

Podręcznik nasz stanowi kontynuację tradycji, jaka wytworzyła się w Katedrze Prawa Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, przygotowywania przez jej pracowników podręczników do nauki prawa dla ekonomistów wydanych przez Wydawnictwo naszej uczelni. Prace Tadeusza Łukosza i Barbary Ćwierz-Matysiak cieszyły się bardzo dobrą opinią wśród studentów i były wielokrotnie wznawiane. Obecny podręcznik jest wynikiem pracy zespołowej, co zapewne utrudniało uzyskanie spójności językowej i merytorycznej, ale pozwoliło na ujawnienie indywidualności autorów, którymi są obecni oraz byli pracownicy Katedry Prawa Gospodarczego Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Prawo jest wszechobecne w życiu każdego człowieka, państwa, organizacji międzynarodowej, również w skali globalnej. Mamy do czynienia z prawem, często nie uświadamiając sobie, że zawierane codzienne umowy, wyrabianie dowodu, prawa jazdy, wybory do władz samorządowych i państwowych itd. są regulowane przez przepisy prawne. Gospodarka i prawo są ze sobą powiązane. W gospodarce rynkowej prawo określa ramy aktywności gospodarczej, zakres wolności gospodarczej, a dla przedsiębiorców stanowi narzędzie podejmowania decyzji, np. poprzez zawieranie umów. Ekonomista czy inna osoba związana z gospodarką powinna zdawać sobie sprawę z konsekwencji prawnych podejmowanej, prowadzonej oraz zakończonej działalności gospodarczej. Zorientowany prawniczo ekonomista powinien mieć wiedzę o systemie obowiązującego prawa, tak aby mógł sam odnaleźć obowiązujące go przepisy, zrozumieć je, wiedzieć, kiedy i jak skorzystać z porady profesjonalisty i jego opinii wyrażonej w języku prawniczym.

Mamy nadzieję przybliżyć studentom wiedzę o prawie w ogóle, a w gospodarce w szczególności. Nie oznacza to jednak, że nawet uważne zapoznanie się z tym podręcznikiem nauczy Was prawa. Wiedza o prawie jest bowiem obszerna, a ilość obowiązujących przepisów przeogromna. Podręcznik nasz zawiera nie tylko wiadomości o prawie w sensie zbioru przepisów, ale przede wszystkim o sposobie ich zrozumienia, interpretacji i posługiwania się nimi w praktyce. Rozpoczynamy zatem wyjaśnieniem teoretycznych pojęć, takich jak przepis prawny, norma prawna, wykładnia prawa, przybliżeniem podstawowych instytucji i klasyfikacji prawa oraz sposobów tworzenia przepisów prawnych (źródła prawa), ich hierarchii, mocy prawnej, zakresu obowiązywania itp. Wiedza ta jest zawarta w pierwszym rozdziale podręcznika. W kolejnych rozdziałach omawiane są poszczególne gałęzie prawa (duże działy prawa). Zawierają one wiedzę o najważniejszych źródłach prawa danej gałęzi, zasadach prawa, podmiotach prawa oraz podstawowo-

wych instytucjach prawnych. Układ i treść podręcznika w części dotyczącej gałęzi prawa zostały podporządkowane podziałowi prawa na dwie sfery: prawo publiczne i prywatne. Uznaliśmy, że podział ten, mimo że jest nieostry, to niezwykle przydatny dydaktycznie. Dyferencjacja prawa na publiczne i prywatne jest istotna poznawczo, gdyż w obu sferach odmienne są cele regulacji prawnych, inni adresaci stosunków prawnych, podmioty prawa, rodzaje norm prawnych, odmienne sankcje prawne i różny sposób ochrony prawnej. Ta struktura podręcznika umożliwia studentom usystematyzowanie wiedzy teoretycznej i legislacji.

Mamy nadzieję, że poznanie wiedzy zawartej w podręczniku będzie pomocne w osiągnięciu sukcesu w życiu zawodowym ekonomisty, czego serdecznie życzymy Czytelnikom.

Chcielibyśmy też, by po lekturze naszego podręcznika i odbytych zajęciach studenci stosujący prawo w swym zawodowym życiu codziennym kierowali się mądrością wynikającą z paremii *summum ius summa iniuria* *.

Redaktorzy naukowci

---

* Zob. słownik terminów i zwrotów łacińskich.